

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2013-05-14

Närvarande: F.d. justitieråden Susanne Billum och Dag Victor samt justitierådet Annika Brickman.

Kommunalt mottagande av ensamkommande barn

Enligt en lagrådsremiss den 2 maj 2013 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Therese Persson.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Proportionalitetsprincipen

Förslaget innebär att Migrationsverket får utvidgade möjligheter att anvisa asylsökande ensamkommande barn till en kommun som inte har en överenskommelse med verket om mottagande av ensam-

kommande barn. Förslaget innebär härigenom en inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Enligt den vid den senaste grundlagsreformen införda föreskriften i 14 kap. 3 § regeringsformen bör en sådan inskränkning inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som föranlett den.

I förarbetena till den nämnda föreskriften betonades vikten av att det i lagstiftningsprocessen gjordes noggranna analyser av den påverkan som olika förslag hade på den kommunala självstyrelsen och i vad mån skälen för en tänkt reglering motiverar det intrång i självstyrelsen regleringen innebär. Det framhölls att detta innefattade en skyldighet att undersöka om det syfte som den tänkta regleringen tar sikte på kan uppnås på ett för det kommunala självbestämmandet mindre ingripande sätt. Om det fanns olika möjligheter att nå samma mål borde med hänsyn till den kommunala självstyrelsen den reglering väljas som lägger minst band på självbestämmanderätten.

Lagrådet konstaterar att frågan om den kommunala självstyrelsen och den proportionalitetsbedömning som föreskrivs i regeringsformen ägnats ett betydande utrymme såväl i remissen som i det betänkande som ligger till grund för förslaget. Frågan har också kommenterats av ett stort antal remissinstanser, däribland många kommuner, vid remissbehandlingen av betänkandet. Därvid har från flera håll ifrågasatts om en tvingande lagstiftning står i överensstämmelse med proportionalitetsprincipen bl.a. mot bakgrund av skyldigheten att överväga alternativa åtgärder. Andra remissinstanser har däremot godtagit den proportionalitetsbedömning som förslaget i betänkandet bygger på.

I lagrådsremissen redovisar och kommenterar regeringen bl.a. de synpunkter som framförts under remissbehandlingen samt gör för sin del den bedömningen att det allmänna intresset av att se till att mot-

tagandet av de asylsökande ensamkommande barnen fungerar väger över kommunernas intresse av att den kommunala självstyrelsen inte inskränks ytterligare.

Enligt Lagrådet får underlaget för regeringens bedömning anses vara tillräckligt för att motsvara de krav som följer av föreskriften i regeringsformen. Det har inte heller framkommit någon annan omständighet som gör att det skulle finnas anledning för Lagrådet att avstyrka det framlagda förslaget på den grunden att det skulle stå i strid med den proportionalitetsprincip som kommit till uttryck i regeringsformen.

Överklagande av beslut

I remissen anføres (s. 19) i anslutning till vissa remissynpunkter att regeringen anser att Migrationsverkets anvisningar inte ska kunna överklagas. Frågan om överklagbarhet eller om klagorätt för en kommun som av Migrationsverket ålagts att ta emot ett eller flera ensamkommande barn i enlighet med 3 § i lagförslaget berörs inte vidare i remissen. Inte heller behandlas dessa frågor i det betänkande (SOU 2011:64) som ligger till grund för förslagen i remissen.

Lagrådet finner därför skäl att påpeka att det i 22 § i den nu aktuella lagen finns bestämmelser om överklagande av beslut. Av paragrafen framgår att bl.a. Migrationsverkets beslut enligt lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Något överklagandeförbud vad gäller Migrationsverkets beslut om anvisning till viss kommun finns inte. Enligt Lagrådets mening kan det inte uteslutas att en kommun som ålagts att ta emot ensamkommande barn trots att kommunen motsatt sig detta på grund av bristande resurser eller möjligheter i övrigt skulle kunna anses berättigad att överklaga Migrationsverkets beslut.

Om avsikten är att sådana överklaganden inte ska kunna tas upp till prövning anser Lagrådet att 22 § måste kompletteras.